

Externe reflectie Vroedkunde

Datum	Donderdag 28 februari 2019
Commissie	
Voorzitter	- Elke Struyf, hoogleraar Onderwijskunde Universiteit Antwerpen
Commissieleden	- Eline Dancet, vroedvrouw, onderzoeker KU Leuven - Lies Versavel, coördinator De Bakermat Leuven - Ria De Sadeleer, opleidingshoofd lerarenopleiding Lager onderwijs en banaba Schoolontwikkeling Odisee campus Brussel - Lisa De Brabander, student Voedings- en dieetkunde Odisee campus Gent
Verslaggever	- Els Alaerts, medewerker dienst Kwaliteit en Beleid Odisee
Opleiding	
Directeur	<u>Speeddating + groepsgesprek</u> : Karen Van Wassenhove
Opleidingshoofd	<u>Speeddating + groepsgesprek</u> : Katrien De Wilde
Docenten	<u>Speeddating + groepsgesprek</u> : - Sarah Steckel - Chris Van der Aa - Inge Tency <u>Groepsgesprek</u> : - Tim Torsy - Els Massez
Studenten	<u>Speeddating</u> : - Laura Cornelis - Jasmijn Brouwer <u>Groepsgesprek</u> - Kelly Jacobs - Kitty Van Hal
Werkveld/alumni	<u>Speeddating</u> : - Annemie Lambrechts <u>Groepsgesprek</u> - Veronique Mariman

1. Inleiding

De externe reflectie kadert in de bewaking van de opleidingskwaliteit in eigen regie binnen Odisee: het zogenaamde ASTOR-traject (**A**udit, **S**tuadmateriaal, **T**oetscommissie, **O**pleidingsevaluatie en **R**eflectie). De externe reflectie sluit het ASTOR-traject af. Daarbij wordt door een onafhankelijke commissie, onder supervisie van de cel kwaliteitszorg van de VLUHR, nagegaan of de praktijk van de opleiding beantwoordt aan de visie van de opleiding, in overeenstemming is met de missie en speerpunten van Odisee en spoort met een aantal kwaliteitscriteria.

De externe reflectie vindt plaats gedurende één dag en omvat volgende elementen:

- ✓ **Deskresearch** waarbij de commissieleden de kwaliteitsfiches van de opleiding en het daarbij horende stavingsmateriaal doornemen.
- ✓ **Toonmoment** met bezoek aan het vaardigheidscentrum en toelichting over simulatie-onderwijs.
- ✓ **Speeddating** waarbij de commissieleden tijdens vier individuele gesprekken vragen kunnen stellen aan een vertegenwoordiger van het beleid, van docenten, van studenten en van het werkveld/de alumni.
- ✓ Een **groepsgesprek** tussen de commissie en vertegenwoordigers van de opleiding (beleid, docenten, studenten, werkveld/alumni).
- ✓ Een **afsluitend overleg** waarbij de commissie per kwaliteitskenmerk de belangrijkste conclusies noteert.
- ✓ Een **afronde moment** waarbij de belangrijkste bevindingen worden meegedeeld aan het opleidingshoofd, de studiegebieddirecteur en de teamleden.

Het voorliggend rapport bevat voor vijf kwaliteitskenmerken de belangrijkste bevindingen van de commissie en een aantal tips voor de toekomst. Afrondend benoemt de commissie een goede praktijk die door de leden bijzonder werd gewaardeerd en legt ze een kritische vraag voor waarmee de commissie de opleiding wil uitdagen.

Het verslag van het groepsgesprek van de commissie met de vertegenwoordigers van de opleiding is als bijlage toegevoegd.

2. Rapportering per kwaliteitskenmerk

1-Profiel, leerresultaten en curriculum

Kwaliteitskenmerk
<p>De opleiding heeft een duidelijk, specifiek profiel dat aansluit bij de onderwijsvisie van het studiegebied evenals bij de missie en de strategische speerpunten van de instelling. Uit de acties van het Strategie- en werkingsplan en ander informatief of demonstratief materiaal (o.a. verslagen van het kernteam) blijkt dat de opleiding essentiële elementen uit de onderwijsvisie in de onderwijspraktijk realiseert.</p> <p>De leerresultaten van de opleiding vormen een heldere en specifieke invulling van de internationaal en landelijk gevalideerde domeinspecifieke leerresultaten. De leerresultaten zijn geconcretiseerd in kerndoelen, gekoppeld aan opleidingsonderdelen en met het nagestreefde beheersingsniveau zoals beschreven in het competentiemodel van Odisee. Dit is verifieerbaar in de ECTS-fiches en in een matrix waar de relatie tussen de kerndoelen van de opleiding en de opleidingsonderdelen zichtbaar wordt.</p> <p>Het curriculum van de opleiding sluit aan bij de meest recente ontwikkelingen in het vakgebied, in het werkveld en is maatschappelijk relevant. In het studiemateriaal van de kerndisciplines van de opleiding komen actuele vakinhouden aan bod. De betrokkenheid van het werkveld bij de evaluatie en ontwikkeling van het curriculum is gedocumenteerd (o.a. verslagen van de resonantieraad, de focusgesprekken met docenten over structurele interactie met het werkveld). De impact van resultaten en activiteiten uit onderzoek en dienstverlening op het onderwijs worden exemplarisch aangetoond.</p>

De opleiding heeft een sterk profiel en een curriculum met duidelijke leerlijnen dat verzorgd wordt door een complementair en gepassioneerd team. De gekozen kernkwaliteiten leggen de juiste accenten en worden goed vertaald in de leerlijnen. Evidence based practice krijgt aandacht doorheen de volledige opleiding. Op basis van de gesprekken kon de commissie vaststellen dat 'customer intimacy' voor deze opleiding geen holle slogan is. Het afzonderlijke traject voor dag- en afstandsstudenten is een sterk punt.

Tips voor de toekomst

- ✓ De commissie adviseert de opleiding om een aantal praktijken meer te expliciteren en beter zichtbaar te maken:
 - Omgaan met superdiversiteit en meer bepaald met kwetsbare en kansarme gezinnen. De commissie is van mening dat het aangewezen is om alle studenten deze competenties te laten verwerven. De opleiding heeft hier een mooi programma voor uitgewerkt, maar daar kunnen slechts enkele studenten per jaar aan deelnemen. De commissie raadt aan ook de andere studenten te leren omgaan met superdiversiteit.
 - Aandacht voor multidisciplinair werken.
 - Het holistische mensbeeld van de opleiding meer in de verf zetten, ook in de communicatie naar studenten toe, bv. in het kader van stage-opdrachten en evaluaties.
- ✓ De commissie adviseert de opleiding na te gaan welke de mogelijkheden zijn om ervoor te zorgen dat afgestudeerden een opleiding over borstvoeding hebben gekregen die zowel op vlak van inhoud als op vlak van aantal uren voldoet aan de minimale standaard van de BFHI-normen (opleiding van 20u).

2-Onderwijsleeromgeving en evaluatie

Kwaliteitskenmerk

De onderwijsleeromgeving stimuleert de studenten om een actieve rol te spelen in het leerproces en draagt bij tot een vlotte studievoortgang. Aansluitend op het assessment van het **studiemateriaal** door studenten zijn er, waar nodig, verbeteracties opgestart. Uit de inventaris van de **didactische werkvormen** blijkt een variatie en een afstemming op de opleidingsfasen. Een exemplarische **showcase** toont de aansluiting van de leeromgeving bij de diversiteit in de studentenpopulatie, de talentontwikkeling van studenten en de interactie met het werkveld. Uit de **opleidingsevaluatie door studenten** blijkt algemene tevredenheid over de onderwijsleeromgeving.

De beoordeling van studenten weerspiegelt het leerproces en concretiseert de beoogde leerresultaten. De **inventaris van evaluatievormen** in de opleiding toont een variatie die recht doet aan diverse leerstijlen in de studentenpopulatie. De opleiding realiseert een adequate verhouding tussen **ontwikkelingsgerichte feedback** (formatief) en **eindbeoordeling** van studenten (summatief). Uit de verslagen van de toetscommissie blijkt dat **niveau 6** werd behaald en dat andere aanbevelingen van de **toetscommissies** worden opgevolgd.

De commissie is van mening dat er nog verbeterpotentieel is met betrekking tot onderwijsleeromgeving en evaluatie. De opleiding heeft in dit kader een eerlijke zelfevaluatie gemaakt en duidelijke verbeterpunten geformuleerd en geëxpliciteerd. Uit de gesprekken blijkt dat de verbeterpunten intussen ook systematisch worden aangepakt, bv. optimaliseren van ECTS-fiches en verbeterleutels.

De evaluatie van de bachelorproeven gebeurt nauwgezet en goed onderbouwd. De kwaliteit van het resultaat wordt goed bewaakt, de lat ligt hoog. Het is duidelijk dat de structuur van de bachelorproeven uitgebouwd werd door vroedvrouwen met een stevige onderzoeks-expertise.

Tips voor de toekomst

- ✓ De talentwerking in de opleiding kan nog verder op punt gesteld en geëxpliciteerd worden.
- ✓ De commissie adviseert de opleiding om de specifieke noden van de groep afstandsstudenten in kaart te brengen, bv. de vraag naar lesopnames. Het is ook aangewezen om na te denken over verbetermogelijkheden aan het studiemateriaal voor de afstandsstudenten, bv. MOOC's heel doelgericht inzetten en er alleen voor kiezen als het echt een meerwaarde is.
- ✓ Het is aangewezen om te inventariseren wat de studenten doorheen de opleiding als overlap ervaren en de keuzes die de opleiding daarin maakt voor de studenten te expliciteren zodat studenten bv. begrijpen waarom bepaalde leerinhouden in verschillende opleidingsonderdelen aan bod komen.
- ✓ De commissie is van mening dat competenties rond diversiteit best ook zichtbaar worden gemaakt in de evaluatiepraktijk.
- ✓ De commissie is van mening dat het mogelijk is om casuïstiek nog meer binnen te brengen in de evaluatiepraktijk, o.a. met het oog op multidisciplinaire samenwerking.

3-Informatie, voorzieningen en begeleiding van studenten

Kwaliteitskenmerk
<p>De opleiding verstrekt volledige en gemakkelijk leesbare informatie over alle fasen van de studieloopbaan. Studenten vinden op het studentenportaal of de website op gepaste tijdstippen correcte en heldere informatie over o.a. de programmaopbouw, het onderwijs- en examenreglement, de studietraject-begeleiding, de examenresultaten. Uit de opleidingsevaluatie door studenten blijkt algemene tevredenheid over de informatievoorzieningen.</p> <p>Uit een beknopte beschrijving van de opleidingsspecifieke voorzieningen op het vlak van bibliotheek, ICT, infrastructuur, sociale voorzieningen blijkt dat deze makkelijk toegankelijk zijn en adequaat in relatie tot de ambities van het studiegebied en de opleiding.</p> <p>De opleiding beschikt over (meet-)gegevens over studie (traject) begeleiding en in-, door- en uitstroom van studenten en heeft, waar nodig, verbeteracties geïnitieerd. Uit de opleidingsevaluatie door studenten blijkt algemene tevredenheid over de infrastructuur en begeleiding.</p>

Abituriënten en instromende studenten krijgen veel informatie, waaronder eerlijke informatie over de toekomstmogelijkheden als vroedvrouw. Ook voor studenten die in februari instromen is goede informatie beschikbaar, inclusief de mogelijkheid tot een individueel gesprek. Uitstroombegeleiding krijgt de nodige aandacht, bv. sollicitatietraining, vacatures online.

Studenten worden goed begeleid doorheen de opleiding, de 'customer intimacy' is hoog. De docenten zijn stimulerende coaches voor hun studenten. De opleiding zet in het bijzonder in op stagebegeleiding met o.a. veel feedbackmomenten, voor- en nabespreking, studenten formuleren hun eigen leerdoelen, ...

Studenten appreciëren de informatievoorzieningen en de begeleiding door de opleiding.

Tips voor de toekomst

- ✓ Het is positief dat studenten eerlijke informatie krijgen over de tewerkstellingskansen na afstuderen. De commissie adviseert de opleiding om na te denken over manieren om de inzetbaarheid van vroedvrouwen te verhogen. Een mogelijkheid om dit te doen is het gesprek hierover aangaan met bijvoorbeeld Kind en Gezin, ziekenhuizen, de overheid, enz.

4-Betrokkenheid en expertise van stakeholders

Kwaliteitskenmerk

De voor de opleiding ingezette docenten bieden de studenten optimaal de mogelijkheid om leerresultaten te behalen. De CV's van het onderwijzend personeel sluiten goed aan bij de toegewezen onderwijsopdracht. Uit de studentenbevraging over het **didactisch handelen** van de docenten (BOLA's – beoordeling onderwijsleeractiviteiten) blijkt algemene tevredenheid en/of zijn **verbeteracties** geïnitieerd. Er zijn **maatregelen professionalisering** die de onderwijsontwikkeling en –innovatie in het studiegebied stimuleren.

De opleiding stimuleert **betrokkenheid** van interne en externe stakeholders, onafhankelijke peers en experts bij onderwijs en kwaliteitszorg. De opleiding biedt recente voorbeelden aan van een actieve en verankerde participatie van **studentenvertegenwoordigers**. De samenwerking tussen **werkveldvertegenwoordigers /andere partners** en de opleiding heeft een meerwaarde voor beide partijen.

De opleiding is goed op de hoogte van ontwikkelingen in het werkveld, heeft uitgebreide contacten en werkt samen met een ruim werkveld. De docenten zijn up-to-date. Binnen het team is complementaire expertise aanwezig en waar nodig wordt die expertise aangevuld met externen. Het aanwerven van nieuwe personeelsleden met een sterke praktijkervaring wordt geapprecieerd. Het simulatie-onderwijs waarvan gebruik wordt gemaakt is een goed practice. De studentenparticipatie in de opleiding is in orde, o.a. door de aanwezigheid van studentenvertegenwoordigers tijdens overleg van het kernteam.

Tips voor de toekomst

- ✓ Hoewel de opleiding in het verleden al veel inspanningen deed op dit vlak, blijft het moeilijk om de stagementoren naar de opleiding te krijgen. De commissie wil de opleiding aanmoedigen te blijven zoeken naar nieuwe mogelijkheden en bijvoorbeeld na te gaan waaraan mentoren nood hebben of welke troeven de opleiding kan uitspelen om het werkveld naar de hogeschool te krijgen.
- ✓ De commissie adviseert de opleiding om voortaan, meer toekomstgericht, de term 'eerstelijns vroedvrouw' te gebruiken (i.p.v. zelfstandige vroedvrouw).
- ✓ De commissie wil de opleiding aanmoedigen om blijvend de vinger aan de pols te houden en nog meer in te spelen op toekomstgerichte zorg en het veranderend zorglandschap, bv. aandacht voor kansarmoede in de zorg en voor digitale gezondheidszorg.

5-Focusdossier: internationalisering en praktijkgericht onderzoek

Kwaliteitskenmerk
De opleiding maakt een keuze over welk dossier zij wil voorleggen. In het dossier rond internationalisering toont de opleiding dat zij een internationale leeromgeving creëert. Uit het dossier rond praktijkgericht onderzoek blijkt dat de wisselwerking tussen de opleiding en praktijkgericht onderzoek een meerwaarde heeft voor beide partijen.

Internationalisering is een sterk punt van de opleiding, bv. de deelname aan het Florence-netwerk. Het aanbod aan en de bewaking van internationale stageplaatsen mag als good practice beschouwd worden en kan een inspiratiebron zijn voor andere opleidingen binnen Odisee.

Met betrekking tot praktijkgericht onderzoek heeft de commissie een duidelijke dynamiek vastgesteld. Het is positief dat hiervoor uitdrukkelijk ruimte wordt vrijgemaakt in het team. Het team bevat ook twee vroedvrouwen met een PhD en zij worden aangemoedigd en gesteund om binnen Odisee een onderzoekslijn uit te bouwen. Uit de gesprekken is gebleken dat de inzichten uit onderzoek terugvloeien naar het onderwijs, o.a. door de nadruk die in het curriculum wordt gelegd op evidence based practice.

6-Algemeen

De commissie ontmoette een klein, dynamisch en gedreven team dat goed op elkaar is ingespeeld en een kwaliteitsvolle opleiding wil neerzetten. Het team stelt zich open en toegankelijk op naar studenten toe (zowel reguliere als afstandsstudenten). De opleiding speelt in op de eigenheid en talenten van studenten. Studenten geven aan zich welkom te voelen in de opleiding.

De commissie wil de opleiding een pluim geven voor de unieke manier van complementariteit binnen het team. Uit de gesprekken is gebleken dat de teamleden onderling goed op de hoogte zijn van elkaars bijdrage, goed op elkaar zijn ingespeeld en elkaar ook waarderen. Er wordt ingezet op de talenten van docenten en dat straalt af op het omgaan met en de begeleiding van de studenten.

Ten slotte wil de commissie de opleiding uitdagen om in de toekomst een aantal sterke punten en troeven beter uit te spelen, bv. de inspanningen op vlak van internationalisering, de nadruk op het holistisch mensbeeld. Hoewel die aspecten (impliciet) aanwezig zijn in de dagdagelijkse praktijk kunnen ze naar buiten toe meer geëxpliciteerd worden en bijvoorbeeld gebruikt worden om promotie te voeren.

3. Bijlage - Verslag van het groepsgesprek

Na verwelkoming van de vertegenwoordigers van de opleiding door de voorzitter, wordt de bedoeling van het groepsgesprek kort toegelicht. Tijdens het gesprek zullen de commissieleden een aantal thema's aanhalen waarbij ze, na de deskresearch en speeddating, nog verdere verdieping of verduidelijking nodig hebben.

De vraag wordt gesteld op welke manier het *profiel* van de opleiding vroedkunde aan Odisee uniek is in vergelijking met andere opleidingen vroedkunde in Vlaanderen. De missie en visie van de opleiding werd weldoordacht, woord voor woord geschreven en omvat ook echt waar de opleiding voor wil staan. In vergelijking met de andere opleidingen vroedkunde is de *holistische visie* opvallend voor de opleiding aan Odisee. De inhoud van het curriculum vroedkunde is sterk wettelijk bepaald en deze opleiding wil het verschil maken door sterk persoonsgericht te werken. Het is mede dankzij de kleinschaligheid van de opleiding dat laagdrempeligheid mogelijk is. Binnen het kleine team staan de neuzen in dezelfde richting, o.a. wat betreft de visie op betrokken studie- en studentenbegeleiding. De studietrajectbegeleiders hebben een goed zicht op het individuele traject van elke student. Er worden regelmatig trajectgesprekken georganiseerd met studenten waarbij studenten o.a. persoonlijk advies krijgen. De holistische visie heeft niet alleen betrekking op de relatie docent - student, maar ook op de relatie student - cliënt. Zo wordt tijdens de themadag fertiliteit niet alleen stilgestaan bij de theoretische achtergrond, maar ook bij de psychologische, ethische, praktische, ... aspecten. Bedoeling is dat studenten de customer intimacy die ze zelf ervaren tijdens de opleiding, later ook kunnen bieden aan hun cliënten. Een ander aspect waarmee de opleiding zich kan onderscheiden van andere opleidingen vroedkunde zijn de mogelijkheden met betrekking tot internationalisering (zowel mobility windows als internationalisation@home). De opleiding heeft een ruim aanbod aan buitenlandse stageplaatsen. Dit zou nog meer gepromoot kunnen worden, bv. tijdens infodagen.

De uitval bij *HAO-studenten* is vrij hoog maar vergelijkbaar met de uitval van HAO-studenten in andere opleidingen aan Odisee. Hoewel de HAO-studenten over het algemeen sterk gemotiveerde studenten zijn, wordt de combinatie van werk, gezin, studie en stage vaak onderschat. HAO-studenten vallen dan ook vaak uit omwille van persoonlijke redenen eerder dan om opleidingsgebonden redenen. Voor deze laatste factoren wordt bovendien zoveel mogelijk gezocht naar haalbare oplossingen, bv. de mogelijkheid om examens op afstand af te leggen. HAO-studenten die er in slagen de opleiding verder te zetten hebben, dankzij de grote motivatie, vaak betere resultaten dan reguliere studenten. De aanwezige HAO-studente getuigt tijdens het gesprek over de bewuste keuze voor de studie en de impact die dat heeft op o.a. financieel, persoonlijk en emotioneel vlak. De motivatie om te slagen is dan ook erg groot.

Jaarlijks wordt door de opleiding een *infoavond voor ouders* georganiseerd. Tijdens dat infomoment wordt vooral informatie gegeven over financiële aspecten, leerkrediet, punten, toleranties, jaarplanning, ... De opkomst is meestal beperkt, maar de opleiding kiest ervoor om dit aanbod te behouden. Ouders geven aan tevreden te zijn over de informatie die ze op dat moment krijgen.

De vraag wordt gesteld naar de linken tussen de opleiding en de *speerpunten* van Odisee. Hierbij wordt aangegeven dat de speerpunten niet meteen zichtbaar zijn in de leerlijnen, maar de verschillende onderwerpen zijn wel verwerkt in de opleiding. Zo wil de opleiding state-of-the-art zijn door aandacht te hebben voor innovatie en wetenschappelijk gebaseerd onderwijs aan te bieden. Curriculum@work is zichtbaar in de link met het werkveld en de uitgebreide stages voor studenten. Doorheen de opleiding komen studenten in contact met (super)diversiteit.

Speerpunt talent wordt door de opleiding nog als werkpunt gezien. Het team volgde daarom een opleidingsdag met Peter Beschuyt. Talentwerking zit verspreid over de opleiding, maar de duidelijke lijn kan nog meer naar boven gebracht worden. Aan de studenten wordt de vraag gesteld welke hun ervaringen zijn m.b.t. talent. De aanwezige HAO-studente geeft aan dat identiteitsontwikkeling belangrijk is tijdens de opleiding en dat studenten vooral tijdens de stages zicht krijgen op de eigen wensen en mogelijkheden. Het is belangrijk om eerst het beroep te leren en dan keuzes te maken. In dat kader zouden meer keuzestages tijdens de opleiding interessant zijn. Hierbij wordt opgemerkt dat de keuzes in het kader van stage beperkt worden door het wettelijk kader. Zo moeten alle studenten tijdens de stages aan 40 bevellingen komen. Om dat te realiseren is het nodig de periode van andere stages, bv. eerstelijnsstage, te beperken. Tijdens de driedaagse leren studenten veel over zichzelf. Het is dan belangrijk om niet alleen open te staan voor jezelf en je eigen talenten te ontdekken, maar studenten leren op dat moment ook elkaars talenten benoemen. Op korte termijn wil de opleiding alle acties met betrekking tot talent meer zichtbaar maken en een kader scheppen waarbinnen de fragmentarische elementen geplaatst kunnen worden.

Op de vraag of *feedback* geven en krijgen structureel is ingebouwd in de opleiding antwoorden studenten bevestigend en geven de praktijklessen en praktijkexamens als voorbeeld van momenten waarna feedback wordt gegeven. Docenten vullen aan met andere voorbeelden: feedback na oefenlessen, tijdens stage, over portfolio, ... Studenten geven elkaar ook onderling feedback. Zo is er een opdracht in het kader van EBP met peerassessment en waarbij studenten elkaars talenten benoemen.

Het project *Buddy aan de wieg* is een interessant project dat een beperkte groep studenten laat kennismaken en leert omgaan met kwetsbare gezinnen. De vraag wordt gesteld op welke manier ook de andere studenten leren omgaan met *kwetsbare gezinnen* en inzicht krijgen in *kansarmoede*. De opleiding licht toe dat dit in verschillende opleidingsonderdelen aan bod komt. De basis wordt gelegd in het opleidingsonderdeel structuur en organisatie. In het kader van het opleidingsonderdeel internationale en interculturele oriëntatie kunnen studenten keuze-uren m.b.t. kansarmoede volgen. Studenten presenteren hun resultaten onderling aan elkaar. Door middel van het project *Buddy aan de wieg* krijgt een aantal studenten de kans zich nog verder te verdiepen. Enkele studenten maakten een bachelorproef in het kader van kansarmoede, o.a. over moeder-kindzorg. In het opleidingsonderdeel gezondheids promotie is er aandacht voor health literacy en motiverende gespreksvoering en daaraan wordt ook een opdracht gekoppeld. De resultaten van het onderzoek m.b.t. rokende vrouwen worden gedissemineerd aan de studenten. Studenten maken regelmatig reflecties over kansarmoede in kader van hun stage. Dit is echter niet structureel voorzien en gebeurt dan ook niet door alle studenten. Ten slotte wordt opgemerkt dat het in dit kader ook belangrijk is dat studenten een netwerk leren opbouwen. Daarom volgen studenten o.a. gastcolleges en maken ze kennis met verschillende organisaties, bv. sociale dienst ziekenhuis, De Vlier, De Kiem.

Het project *Buddy aan de wieg* wordt niet uitgerold voor alle studenten, maar moet een bewuste keuze zijn van de betrokken student. Studenten kunnen instappen in functie van de eigen talenten en interesses. Niet alle studenten zijn bovendien klaar voor een dergelijk project. Er vindt dan ook een intakegesprek plaats met de kandidaat-studenten. Ook met de betrokken gezinnen wordt een intakeproces doorlopen. In functie daarvan wordt gestreefd naar de juiste match tussen gezin en buddy. Het project is interdisciplinair: er wordt steeds samengewerkt tussen een student vroedkunde en een student verpleegkunde.

In het kader van *superdiversiteit* is het voor de opleiding vroedkunde belangrijk dat studenten met verschillende achtergrond (HAO-studenten, pioniersstudenten, andere origine, ...) kunnen instromen in de opleiding en de kans krijgen een bachelordiploma te behalen. Tijdens de opleiding

wordt waar mogelijk ingespeeld op de achtergrond en krijgen die studenten de kans hun ervaringen mee te nemen/te delen tijdens de opleiding. Dit wordt erg geapprecieerd door de studenten en levert ook mond-aan-mond reclame op voor de opleiding.

Tijdens het gesprek worden enkele voorbeelden gegeven.

- Een Joodse studente maakte een bachelorproef over 'bevallen in de Joodse cultuur' en gaf hierover ook verschillende keren een lezing. Voor deze studente werd in het kader van stage bv. ook rekening gehouden met de sabbat.

- Regelmatig stromen studenten zonder diploma secundair onderwijs in d.m.v. een assessment. Het andere uiterste zijn doctoraatsstudenten of artsen die een bijkomend diploma vroedvrouw wensen te behalen.

- De opleiding heeft een aantal Nederlandse studenten. Cultuurverschillen tussen Nederland en Vlaanderen worden regelmatig als voorbeelden aangehaald tijdens de lessen. Er wordt opgemerkt dat Nederlandse en Vlaamse studenten van elkaar kunnen leren omwille van de verschillende communicatiestijl die ze over het algemeen hanteren.

- Bij de GVO-lessen die worden gegeven door studenten, worden de OKAN-klassen van een middelbare school betrokken. Een studente die Arabisch spreekt geeft lessen aan de meisjesgroep uit OKAN.

Vroedvrouwen zijn een belangrijke schakel in een *multidisciplinair team*. De vraag wordt gesteld hoe dit wordt geïntegreerd in de opleiding. Omwille van de nadruk op het holistisch mensbeeld worden zoveel mogelijk onderdelen van de opleiding op verschillende manieren bekeken. Studenten krijgen les van docenten uit verschillende disciplines en waar nodig worden bijkomend gastdocenten ingezet. Een thema (bv. fertiliteit, women centered care, theoretische achtergrond, ...) wordt zoveel mogelijk vanuit verschillende hoeken belicht, bv. door een psycholoog, een kinesist, een ethicus, een arts, een vroedvrouw, ... Er wordt opgemerkt dat het in de praktijk nu zo is dat die verschillende experts na elkaar lesgeven. Een interessant idee voor de toekomst is dat verschillende disciplines samen les zouden geven over een thema (co-teaching).

Door de werkveldvertegenwoordiger wordt opgemerkt dat het voor studenten die op *stage* gaan soms overweldigend is om in een *multidisciplinair team* terecht te komen en dat studenten de tijd moeten krijgen om hun weg daarin te vinden. Bovendien staan niet alle artsen open voor de deelname door studenten aan multidisciplinair overleg. Binnen het multidisciplinair team moeten studenten leren samenwerken met bv. diëtist, kinesist, sociale dienst, ... De werkveldvertegenwoordiger geeft aan dat studenten hier door de opleiding goed op worden voorbereid. Het zou interessant zijn om studenten ook te laten reflecteren over multidisciplinaire samenwerking binnen diensten: hoe verloopt dat, hoe worden de verschillende disciplines betrokken, enz.

Het *jaaroverschrijdend coachen* (JOC) levert een win-win op voor beide betrokken studentengroepen. Studenten vinden deze werkvorm ook zinvol met het oog op de voorbereiding op het zelf leren omgaan met studenten in de latere werksituatie. Voor de aanwezige studenten zou dit zelfs nog meer aan bod mogen komen.

Communicatievaardigheden worden opgebouwd doorheen de opleiding. Er wordt gestart met basisgespreksvaardigheden, bv. leren luisteren, om vervolgens de vaardigheden systematisch op te bouwen, bv. slecht nieuwsgesprek, moreel beraad, ... In het kader van het opleidingsonderdeel gezondheidspromotie komt motiverende gespreksvoering aan bod. In het kader van evidence based practice wordt aandacht gegeven aan shared decision making. Er wordt opgemerkt dat studenten tijdens de opleiding de nodige vaardigheden meekrijgen, maar zeker later op de werkvloer daar nog verder in zullen groeien.

Vroedvrouwen die als *zelfstandige* willen starten moeten na hun professionele bacheloropleiding een navorming volgen via de VBOV (Vlaamse Beroepsorganisatie van Vroedvrouwen). In de 3de opleidingsfase van de opleiding komt dit slechts beperkt aan bod. Tijdens de opleiding kunnen studenten het opleidingsonderdeel *entrepreneurial skills* kiezen als keuze-opleidingsonderdeel. Aangezien vroedvrouwen over het algemeen niet meteen na afstuderen als zelfstandige starten, maar meestal pas na een aantal jaren ervaring, is het belangrijk om de navorming te volgen om op de hoogte te zijn van de meest recente informatie en regelgeving.

Aangezien er steeds meer vroedvrouwen in de eerstelijnszorg werken, is het nodig in de opleiding meer aandacht te schenken aan *eHealth*. Studenten maken kennis met eHealth in het opleidingsonderdeel structuur en organisatie van de gezondheidszorg in de 1ste opleidingsfase. In het opleidingsonderdeel beleid en management in de 3de opleidingsfase zou nog dieper ingegaan kunnen worden op eHealth, apps, elektronisch patiëntendossier (EPD), ... De directeur van het studiegebied merkt op dat alle opleidingen binnen het studiegebied nood hebben aan informatie over deze *snel evoluerende ontwikkelingen*. Een denkpiste zou kunnen zijn dat basisinformatie wordt aangeboden gemeenschappelijk voor alle opleidingen binnen het studiegebied, om dan nadien meer gespecialiseerd uit te werken in bv. verdiepende workshops per opleiding.

Er wordt stilgestaan bij mogelijkheden om de *combinatie* van een job in de opleiding en in het werkveld te faciliteren, bv. systeem van detachering tussen Odisee en de werkgever. Hierbij wordt opgemerkt dat de combinatie tussen werkveld en opleiding heel zwaar is en moeilijk langdurig vol te houden. Een docente die lange tijd beiden combineerde, is recent volledig overstapt naar de opleiding. De opleiding tracht de combinatie wel binnen te brengen door gastdocenten uit het werkveld aan te trekken.

Afsluitend wordt de vraag gesteld of de opleiding nog iets wenst toe te voegen aan het gesprek. Een docent merkt op dat er geen vragen werden gesteld m.b.t. *evaluatie*. De reactie van de commissie hierop is dat uit de documentatie duidelijk is gebleken dat de opleiding rekening houdt met de resultaten van de toetscommissie en aan de slag is gegaan met de aandachtspunten. De studiegebieddirecteur merkt op dat, rekening houdend met de beperkte omvang van het team, de opleiding vroedkunde, in vergelijking met veel andere opleidingen, ver staat wat betreft *onderzoek en internationalisering*.